

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาศาภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของสำนักงานพระพุทธศาสนา
จังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผู้วิจัยได้กำหนดและดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ของ
สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดและเจ้าคณะจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน
19 จังหวัด ปีงบประมาณ 2551 โดยจำแนกได้ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัย

ที่	จังหวัด	ผู้บริหาร	เจ้าหน้าที่	เจ้าคณะจังหวัด	รวม
1	กาฬสินธุ์	1	10	1	12
2	ขอนแก่น	1	18	1	20
3	ชัยภูมิ	1	13	1	15
4	นครพนม	1	8	1	10
5	นครราชสีมา	1	28	1	30
6	บุรีรัมย์	1	9	1	11
7	มหาสารคาม	1	12	1	14
8	มุกดาหาร	1	6	1	7
9	ยโสธร	1	7	1	9

ที่	จังหวัด	ผู้บริหาร	เจ้าหน้าที่	เจ้าคณะจังหวัด	รวม
10	ร้อยเอ็ด	1	17	1	19
11	เลย	1	10	1	12
12	ศรีสะเกษ	1	17	1	19
13	สกลนคร	1	17	1	19
14	สุรินทร์	1	12	1	14
15	หนองคาย	1	18	1	20
16	หนองบัวลำภู	1	6	1	8
17	อุครธานี	1	18	1	20
18	อุบลราชธานี	1	22	1	24
19	อำนาจเจริญ	1	6	1	8
รวมทั้งสิ้น		19	254	19	292

2. กลุ่มตัวอย่าง การวิจัยครั้งนี้ใช้กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ของสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดและเจ้าคณะจังหวัด โดยกำหนดจัดเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

กำหนดขนาดตัวอย่าง และใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 191 คน ซึ่งมีขั้นตอนการสุ่มตามรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 จำแนกประชากรตามสถานภาพ จำนวน 3 กลุ่ม ได้แก่ ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ในสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดและเจ้าคณะจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหาร ศึกษาจากการสุ่มตัวอย่างตามจำนวนที่กำหนดตามตารางสำเร็จรูปของ Krejcie. and Morgan จำนวน 18 คน

2.3 กลุ่มตัวอย่างที่เป็นเจ้าหน้าที่เลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้การ Stratified แล้วสุ่มตามจำนวนที่กำหนดตามตารางสำเร็จรูปของ Krejcie. and Morgan จำนวน 153 คน

2.4 เจ้าคณะจังหวัดศึกษาจากการสุ่มตัวอย่าง ตามจำนวนที่กำหนดตามตารางสำเร็จรูปของ Krejcie. and Morgan จำนวน 18 รูป

ตารางที่ 2 แสดงกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัย

สถานภาพ	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
1. ผู้บริหาร	19	18
2. เจ้าหน้าที่	254	153
3. เจ้าคณะจังหวัด	19	18
รวม	292	191

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม เกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเอง แบ่งเป็น 2 ตอน รวม 50 ข้อ ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check Lists) จำนวน 4 ข้อ ประกอบด้วย ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน เพศ ระดับการศึกษาและประสบการณ์ทำงาน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีลักษณะของแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามวิธีการของลิเคิร์ต (Likert Five Rating Scale) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2547 : 98 - 99) จำนวน 50 ข้อ โดยผู้บริหาร เจ้าหน้าที่และเจ้าคณะจังหวัดเป็นผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยกำหนดค่าคะแนน 5 ระดับ และมีความหมายดังนี้

ระดับ	5	หมายถึง	มีความคิดเห็นว่ามี การปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด
ระดับ	4	หมายถึง	มีความคิดเห็นว่ามี การปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
ระดับ	3	หมายถึง	มีความคิดเห็นว่ามี การปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง
ระดับ	2	หมายถึง	มีความคิดเห็นว่ามี การปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย
ระดับ	1	หมายถึง	มีความคิดเห็นว่ามี การปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

2.1 การสร้างเครื่องมือ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยมีขั้นตอนการสร้างดังนี้

2.1.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย

2.1.2 ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า ตามวิธีการของลิเคิร์ท (Likert - type)

2.1.3 สร้างแบบสอบถาม ตามกรอบแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 6 ด้าน

2.1.4 นำเสนอคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและให้ข้อเสนอแนะปรับปรุงแก้ไข

2.1.5 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบปรับปรุงด้านความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) เิงเนื้อหา (Content Validity) และการใช้ภาษา ซึ่งผู้เชี่ยวชาญได้แก่

- 1) พระโสภณวิหารการ ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดโพธิ์ชัย วุฒิ ค.ม. (บริหารการศึกษา) ผู้เชี่ยวชาญด้าน โครงสร้างและเนื้อหา
- 2) นายศุ์ จงรักษ์ ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 2 อำเภอโพนพิสัย วุฒิ ศษ.ม. (การวัดผลและประเมินผลการศึกษา) ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดผลและประเมินผลการศึกษา ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือ
- 3) พระมหาธรรมาบุญ จิรชีโว วัดพระธาตุมุทไธวัน อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย วุฒิ กศ.ม. (เทคโนโลยีทางการศึกษา) ผู้เชี่ยวชาญ ด้านการใช้ภาษา

2.1.6 แก้ไขแบบสอบถามตามที่คุณเชี่ยวชาญแนะนำ เพื่อความสมบูรณ์และความเหมาะสมยิ่งขึ้น และนำแบบสอบถามที่ได้แก้ไขแล้วเสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง

2.1.7 นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ ในสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดและพระสังฆาธิการในเขตภาคเหนือ จำนวน 30 คน/รูป เพื่อตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

2.1.8 นำแบบสอบถามที่ไปทดลองใช้ (Try out) แล้วมาวิเคราะห์หาคุณภาพ ดังนี้

1) หาคุณภาพของเครื่องมือ โดยวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมทั้งหมด ตามวิธี (Item-total Correlation) ได้ค่าความสัมพันธ์เป็นรายข้อตั้งแต่ 0.67 ถึง 1.0

2) หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (C) Alpha coefficient ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) (บุญชม ศรีสะอาด. 2543 : 96) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.97

3) เลือกคำถามที่มีคุณภาพมาจัดทำเป็นฉบับจริง และนำเสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ได้ตรวจสอบความเรียบร้อยอีกครั้งหนึ่ง แล้วนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมด้วยตนเอง โดยมีขั้นตอนเก็บรวบรวมข้อมูล ดังต่อไปนี้

1. ประสานขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม เสนอถึงผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดและเจ้าคณะจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือทั้ง 19 จังหวัด เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย
2. ส่งแบบสอบถามไปยังผู้บริหารและเจ้าหน้าที่สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดและสำนักงานเจ้าคณะจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อขอความร่วมมือ/ความเมตตาให้ตอบแบบสอบถามและส่งกลับคืนโดยทางไปรษณีย์ ทั้งนี้ได้ส่งซองวัสดุภัณฑ์สำหรับส่งกลับไปพร้อมกับแบบสอบถามด้วย
3. นำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาไปดำเนินการวิเคราะห์ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป
4. ขอคำปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาในแนวทางการจัดเก็บข้อมูลเพิ่มเติมในส่วนที่เป็นคำถามปลายเปิด ในการแสดงความคิดเห็นโดยอิสระ ซึ่งได้รับคำแนะนำให้เก็บรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติมหรือสัมภาษณ์เพิ่มเติม โดยใช้ตัวแทนขนาดขององค์กรใน 3 ระดับ ได้แก่ ขนาดใหญ่ ขนาดกลางและขนาดเล็ก ในประเด็นการนำไปใช้ในการบริหาร ผลการนำไปใช้และปัญหาอุปสรรคในการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหาร ซึ่งผู้วิจัย ได้พิจารณาจากฐานข้อมูลแล้วเก็บรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติมในทุกจังหวัด

การจัดกระทำข้อมูล

การจัดกระทำข้อมูล ผู้วิจัยมีลำดับขั้นตอนดังนี้

1. นำแบบสอบถามที่รับกลับคืนมา ดำเนินการตรวจสอบความสมบูรณ์ทุกฉบับ ได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์ จำนวน 191 ฉบับ
2. นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์มาตรวจให้คะแนนเป็นรายชื่อตามเกณฑ์ที่กำหนด
3. นำผลคะแนนที่ได้จากแบบสอบถามไปทำการวิเคราะห์โดยวิธีการทางสถิติด้วย เครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ หลังจากที่ผู้วิจัยได้ตรวจสอบให้คะแนนแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ แล้วทำการวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ ด้วยการใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ดังนี้

1. ใช้ร้อยละ (Percentage score) การวิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
2. หาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำไปเทียบกับเกณฑ์ เพื่อแปลผลระดับการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ในสำนักงาน พระพุทธศาสนาจังหวัดและเจ้าคณะจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จากนั้นนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย โดยมีเกณฑ์การแปลความหมายของค่าเฉลี่ย ดังนี้ (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2547 : 98 - 99)

ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
4.51 - 5.00	หมายถึง มีความคิดเห็นว่าการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด
3.51 - 4.50	หมายถึง มีความคิดเห็นว่าการปฏิบัติอยู่ในในระดับมาก
2.51 - 3.50	หมายถึง มีความคิดเห็นว่าการปฏิบัติอยู่ในในระดับปานกลาง
1.51 - 2.50	หมายถึง มีความคิดเห็นว่าการปฏิบัติอยู่ในในระดับน้อย
1.00 - 1.50	หมายถึง มีความคิดเห็นว่าการปฏิบัติอยู่ในในระดับน้อยที่สุด

3. เปรียบเทียบระดับการปฏิบัติธรรมาภิบาลของผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ในสำนักงาน พระพุทธศาสนาจังหวัดและเจ้าคณะจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยจำแนกตามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวน (Analysis of Variance) หรือ F-test (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 118)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิจัยข้อมูลในครั้งนี้ มีดังนี้

1. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบหาคุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่

1.1 วิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมทั้งหมดของแบบสอบถาม ตามวิธี Item-total correlation (รัตนะ บัวสนธิ. 2547 : 124)

1.2 วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 96)

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้ ผู้วิจัยจะดำเนินการวิเคราะห์ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ซึ่งมีค่าสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

2.1 สถิติพื้นฐาน ได้แก่

2.1.1 ค่าร้อยละ (Percentage)

2.1.2 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) (Mean)

2.1.3 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) (Standard Deviation)

2.2 สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน เพื่อเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติธรรมาภิบาลของผู้บริหาร เจ้าหน้าที่สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดและเจ้าคณะจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และทดสอบนัยสำคัญทางสถิติ ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวน (Analysis of Variance) หรือ F-test (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 118)